

מצוות לא תעשה

- א. מצוה ראשונה ממצוות לא תעשה, שלא לעלות במחשבה שיש שם אלוה זולתי ה', שנאמר "לא יהיה לך אלהים אחרים" (שמות כב; דברים ה, ו).
- ב. שלא לעשות פסל, לא יעשה בידו ולא יעשו לו אחרים, שנאמר "לא תעשה לך פסל, וכל תמונה" (שמות כג; וראה דברים ה, ז).
- ג. שלא לעשות עבודה זרה ואפלו לאחרים, שנאמר "ואלֹהי מסכה, לא תעשו לכם" (ויקרא יט, ד).
- ד. שלא לעשות צורות לנואי, ואף על פי שאין עובדין אותן, שנאמר "לא תעשון, אתי: אלהי כסף" (שמות כ, יט).
- ה. שלא להשתחוות לעבודה זרה, אף על פי שאין דרך עבודתה בהשתחויה, שנאמר "לא תשתחוה להם" (שמות כד; דברים ה, ח).
- ו. שלא לעבד עבודה זרה בדברים שדרפה להעבד בהן, שנאמר "ולא תעבדם" (שמות כד; שמות כג, כד; דברים ה, ח).
- ז. שלא להעביר למלך, שנאמר "ומזרעך לא תתן, להעביר למלך" (ויקרא יח, כא).
- ח. שלא לעשות מעשה אוב, שנאמר "אל תפנו אל האבת" (ויקרא יט, לא).
- ט. שלא לעשות מעשה ידעוני, שנאמר "ואל הידענים" (ויקרא יט, לא).
- י. שלא לפנות אחר עבודה זרה, שנאמר "אל תפנו, אל האלילים" (ויקרא יט, ד).
- יא. שלא להקים מצבה, שנאמר "ולא תקים לך, מצבה" (דברים טז, כב).
- יב. שלא לתן אבן משפית, שנאמר "ואבן משפית לא תתנו בארצכם" (ויקרא כו, א).
- יג. שלא לטע אילן במקדש, שנאמר "לא תטע לך אשרה, כל עץ" (דברים טז, כא).
- יד. שלא לשבע בעבודה זרה לעובדיה, ולא משביעין אותן בה, שנאמר "ושם אלהים אחרים לא תזכירו" (שמות כג, יג).
- טו. שלא להדיח בני ישראל אחר עבודה זרה, שנאמר "לא ישמע על פיך" (שמות כג, יג); זו אזהרה למדיח.
- טז. שלא להסית אדם מִישראל אחר עבודה זרה, שנאמר במסית "ולא יוספו לעשות, כדבר הרע" (דברים יג, יב).
- יז. שלא לאהב המסית, שנאמר "לא תאבה לו" (דברים יג, ט).
- יח. שלא לעזב השנאה למסית, שנאמר "ולא תשמע אליו" (דברים יג, ט).
- יט. שלא להציל המסית אלא עומד על דמו, שנאמר "לא תחוס עינך עליו" (דברים יג, ט).
- כ. שלא ילמד המסת זכות על המסית, שנאמר "לא תחמל" (דברים יג, ט).
- כא. שלא ישתק המסת מללמד חובה על המסית, אם ידע לו חובה, שנאמר "ולא תכסה עליו" (דברים יג, ט).

כב. שלא להנות בצפויי נעבד, שנאמר "לא-תחמד כסף וזהב עליהם" (דברים ז, כה).

כג. שלא לכנות עיר הנדחת לכמות שהיתה, שנאמר "לא תבנה עוד" (דברים יג, יז).

כד. שלא להנות בממון עיר הנדחת, שנאמר "ולא-ידבק בידך מאומה, מן-החרם" (דברים יג, יח).

כה. שלא להנות בעבודה זרה, ובכל משמשיה ובתקרבת שלה וביין שנתנסף לה, שנאמר "ולא-תביא תועבה אל-ביתך" (דברים ז, כו).

כו. שלא להתנבא בשמה, שנאמר "ואשר ידבר, בשם אלהים אחרים ומת, הנביא ההוא" (דברים יח, כ).

כז. שלא להתנבא בשקר, שנאמר "אשר יזיד לדבר דבר בשמי, את אשר לא-צויתיו לדבר" (דברים יח, כ).

כח. שלא לשמע למתנבא בשם עבודה זרה, שנאמר "לא תשמע, אל-דברי הנביא" (דברים יג, ד).

כט. שלא נמנע מהריגת נביא השקר ולא נירא ממנו, שנאמר "לא תגור ממנו" (דברים יח, כב).

ל. שלא ללכת בחקות עובדי עבודה זרה ולא במנהגותם, שנאמר "ולא תלכו בחקת הגוי" (ויקרא כ, כג).

לא. שלא לקסם, שנאמר "לא-ימצא כף . . . קסם קסמים" (דברים יח, י).

לב. שלא לעונן, שנאמר "לא תעוננו" (ויקרא יט, כו).

לג. שלא לנחש, שנאמר "לא תנחשו" (ויקרא יט, כו).

לד. שלא לכשף, שנאמר "לא-ימצא כף . . . ומכשף" (דברים יח, י).

לה. שלא לחבר חבר, שנאמר "וחבר, חבר" (דברים יח, יא).

לו. שלא לשאל באוב, שנאמר "ושאל אוב" (דברים יח, יא).

לז. שלא לשאל בידעוני, שנאמר "ושאל אוב וידעוני" (דברים יח, יא).

לח. שלא לשאל בחלום מן המתים, שנאמר "ודרש אל-המתים" (דברים יח, יא).

לט. שלא תעדה אשה עדי איש, שנאמר "לא-יהיה כלי-גבר על-אשה" (דברים כב, ה).

מ. שלא יעדה איש עדי אשה, שנאמר "ולא-ילבש גבר שמלת אשה" (דברים כב, ה), מפני שזה היה מנהג עובדי עבודה זרה וכן מפרש בספרי עבודתה.

מא. שלא לכתב בגוף עובדי עבודה זרה, שנאמר "וכתבת קעקע, לא תתנו בכם" (ויקרא יט, כח).

מב. שלא ללבש שעטנז כמו שלובשין כומרי עבודה זרה, שנאמר "לא תלבש שעטנז" (דברים כב, יא).

מג. שלא להקיה פאת ראש כומרי עבודה זרה, שנאמר "לא תקפו, פאת ראשכם" (ויקרא יט, כז).

מד. שלא להשחית כל הזקן כעובדי עבודה זרה, שנאמר "ולא תשחית, את פאת זקנך" (ויקרא יט, כז).

מה. שלא להתגודד כעובדי עבודה זרה, שנאמר "לא תתגדדו" (דברים יד, א); וגדידה ושריטה אחת היא.

מו. שלא לשכן בארץ מצרים לעולם, שנאמר "לא תספון לשוב בדרך הזה, עוד" (דברים יז, טז).

מוז. שלא לתור אחר מחשבות הלב וראית העינים, שנאמר "ולא-תתורו אחרי לבבכם, ואחרי עיניכם" (במדבר טו, לט).

מח. שלא לזכר ברית לשבעה עממין, שנאמר "לא-תזכר להם ברית" (דברים ז, ב).

מט. שלא להחיות אדם משבעה עממין, שנאמר "לא תחיה, כל-נשמה" (דברים כ, טז).

נ. שלא לחן על עובדי עבודה זרה, שנאמר "ולא תחנם" (דברים ז, ב).

נא. שלא להושיב עובדי עבודה זרה בארצנו, שנאמר "לא ישוב בארץ" (שמות כג, לג).

נב. שלא להתחתן בעובדי עבודה זרה, שנאמר "ולא תחתן, בם" (דברים ז, ג).

נג. שלא ישא עמוני ומואבי בת ישראל לעולם, שנאמר "לא-יבא עמוני ומואבי" (דברים כג, ד).

נד. שלא להרחיק זרע עשו מן הקהל אלא עד שלושה דורות, שנאמר "לא-תתעב אדמי" (דברים כג, ח).

נה. שלא להרחיק מצרי מלבוא בקהל אלא עד שלושה דורות, שנאמר "לא-תתעב מצרי" (דברים כג, ח).

נו. שלא לקרא שלום לעמון ומואב בתחלה בשעת מלחמה כשאר הגויים, שנאמר "לא-תדרש שלום, וטבתם" (דברים כג, ז).

נז. שלא להשחית אילני מאכל, וכן כל שיש בו השחתה אסור, שנאמר "לא-תשחית את-עצה" (דברים כ, יט).

נח. שלא ייראו אנשי המלחמה ולא יפחדו מן אויביהם בשעת מלחמה, שנאמר "לא תערץ, מפניהם" (דברים ז, כא), "לא, תיראום" (דברים ג, כב).

נט. שלא יסור מלכבנו מעשה עמלק הרע שעשה לנו, שנאמר "לא, תשכח" (דברים כה, יט).

ס. שאנו מזהרין על ברכת השם, שנאמר "אלהים, לא תקלל" (שמות כב, כז), ונאמר בענש "ונקב שם-ה' מות יומת" (ויקרא כד, טז). וזה הפלל: כל שענש עליו הכתוב פרת או מיתת בית דין, הרי זו מצות לא תעשה חוץ ממילה ופסח, שהן בכרת והן מצוות עשה.

סא. שלא לעבר על שבועת בטוי, שנאמר "ולא-תשבעו בשמי, לשקר" (ויקרא יט, יב).

סב. שלא לשבע לשוא, שנאמר "לא תשא את-שם-ה' אלהיך, לשוא" (שמות כו, י; דברים ה, י).

סג. שלא לחלל את שם הקדוש ברוך הוא, שנאמר "ולא תחללו, את-שם קדשי" (ויקרא כב, לב).

סד. שלא לנסות את דבר ה', שנאמר "לא תנסו, את-ה' אלהיכם" (דברים ו, טז).

סה. שלא לאבד בית המקדש, או בתי כנסיות, ובתי מדרשות; וכן אין מוחקין את השמות המקדשין, ואין מאבדין את כתבי הקדש, שנאמר "אבד תאבדון . . . ואשריהם תשרפון" (דברים יב, ג), "לא-תעשון כן, לה' אלהיכם" (דברים יב, ד).

סו. שלא ילין הצלוב על העץ, שנאמר "לא-תלין נבלתו על-העץ" (דברים כא, כג).

סז. שלא להשבית שמירה סביב למקדש, שנאמר "ושמרתם, את משמרת הקדש" (במדבר יח, ה).

סח. שלא יפנס כוהן להיכל בכל עת, שנאמר "ואל-יבא בכל-עת אל-הקדש" (ויקרא טז, ב).

סט. שלא יפנס בעל מום מן המזבח ולפנים להיכל, שנאמר "אך אל-הפרכת לא יבא" (ויקרא כא, כג).

ע. שלא יעבד בעל מום, שנאמר "אשר יהיה בו מום לא יקרב" (ויקרא כא, יז).

עא. שלא יעבד בעל מום עובר, שנאמר "כל-איש אשר-בו מום, לא יקרב" (ויקרא כא, יח).

עב. שלא יתעסקו הלויים בעבודת הפוהנים ולא כוהנים בעבודת הלויים, שנאמר "אך אל-כלי הקדש ואל-המזבח לא יקרבו . . . גם-הם גם-אתם" (במדבר יח, ג).

עג. שלא יפנס למקדש ולא יורה בתורה שתוי יין, שנאמר "יין ושכר אל-תשת . . . בבאכם . . . ולהורות, את-בני ישראל" (ויקרא י, ט-יא).

עד. שלא יעבד הזר במקדש, שנאמר "וזר, לא-יקרב אליכם" (במדבר יח, ד).

עה. שלא יעבד כוהן טמא, שנאמר "וינזרו מקדשי בני-ישראל" (ויקרא כב, ב).

עו. שלא יעבד כוהן טבול יום עד שיעריב שמשו, שנאמר "ולא יחללו, שם אלהיהם" (ויקרא כא, ו).

עז. שלא יפנס טמא לעזרה, שנאמר "ולא יטמאו את-מחניהם" (במדבר ה, ג); זה מחנה שכינה.

עח. שלא יפנס טמא למחנה לויה, שפנגדו לדורות הר הבית, שנאמר "לא יבא אל-תוף המחנה" (דברים כג, יא); זה מחנה לויה.

עט. שלא לבנות אבני מזבח גזית, שנאמר "לא-תבנה אתהן גזית" (שמות כ, כא).

פ. שלא לפסע על המזבח, שנאמר "ולא-תעלה במעלת, על-מזבחי" (שמות כ, כב).

פא. שלא לכבות אש המזבח, שנאמר "אש, תמיד תוקד על-המזבח לא תכבה" (ויקרא ו, ו).

פב. שלא להקטיר ולהקריב במזבח הזהב, שנאמר "לא-תעלו עליו קטרת זרה" (שמות ל, ט).

פג. שלא לעשות במתכנת שמן המשחה, שנאמר "ובמתכנתו, לא תעשו" (שמות ל, לב).

פר. שלא לסוף בשמן המשחה זר, שנאמר "על-בשר אדם, לא ייסף" (שמות ל, לב).

פה. שלא לעשות במתכנת הקטרת, שנאמר "ובמתכנתה, לא תעשו לכם" (ראה שמות ל, לז).

פו. שלא להוציא בדי הארון, שנאמר "לא יסרו, ממנו" (שמות כה, טו).

פז. שלא יזח החשן מעל האפוד, שנאמר "ולא-יזח החשן, מעל האפוד" (שמות כח, כח; שמות לט, כא).

פח. שלא יקרע המעיל, שנאמר "כפי תחרא יהיה-לו לא יקרע" (שמות כח, לב).

פט. שלא להעלות קדשים בחוץ, שנאמר "השמר לך, פן-תעלה עלתיך" (דברים יב, יג).

צ. שלא לשחט קדשים בחוץ, שנאמר "אשר ישחט שור או-כשב . . ואל-פתח אהל מועד, לא הביאו . . ונכרת" (ויקרא יז, ג-ד).

צא. שלא להקדיש בעלי מומין למזבח, שנאמר "כל אשר-בו מום, לא תקריבו" (ויקרא כב, כ); זה הוא אסור הקדשו.

צב. שלא לשחט בעלי מומין לשם קרבן, שנאמר "לא-תקריבו אלה, לה" (ויקרא כב, כב).

צג. שלא לזרק דם בעלי מומין לגבי המזבח, שנאמר בבעלי מומין "לא תקריבו לה" (ויקרא כב, כד); וזה הוא אסור זריקת דמו.

צד. שלא להקטיר אמורי בעלי מומין, שנאמר "ואשה, לא-תתנו מהם על-המזבח" (ויקרא כב, כב).

צה. שלא להקריב בעל מום עובר, שנאמר "לא-תזבח לה' אלהיך שור ושה, אשר יהיה בו מום" (דברים יז, א); זה מום עובר.

צו. שלא להקריב בעל מום מיד הגויים, שנאמר "ומיד בן-נכר, לא תקריבו" (ויקרא כב, כה).

צז. שלא לתן מום בקדשים, שנאמר "כל-מום לא יהיה-בו" (ויקרא כב, כא); כלומר, אל תתן בו מום.

צח. שלא להקריב שאור או דבש, שנאמר "פי כל-שאר וכל-דבש, לא-תקטירו" (ויקרא ב, יא).

צט. שלא להקריב תפל, שנאמר "ולא תשבית מלח ברית אלהיך" (ויקרא ב, יג).

ק. שלא להקריב אתנן ומחיר, שנאמר "לא-תביא אתנן זונה ומחיר פלב" (דברים כג, יט).

קא. שלא לשחט אותו ואת בנו, שנאמר "אתו ואת-בנו, לא תשחטו ביום אחד" (ויקרא כב, כח).

קב. שלא לתן זית במנחת חוטא, שנאמר "לא-ישים עליה שמן" (ויקרא ה, יא).

קג. שלא לתן עליה לבונה, שנאמר "ולא-יתן עליה לבנה" (ויקרא ה, יא).

קד. שלא לתן זית במנחת סוטה, שנאמר "לא-יצק עליו שמן" (במדבר ה, טו).

קה. שלא לתן עליו לבונה, שנאמר "ולא-יתן עליו לבנה" (במדבר ה, טו).

קו. שלא להמיר, שנאמר "לא יחליפנו, ולא-ימיר אתו טוב ברע" (ויקרא כז, י).

קז. שלא לשנות הקדשים מקרבן לקרבן, שנאמר בפסוק "לא-יקדיש איש, אתו" (ויקרא כז, כו); כלומר, לא יקדישנו לקרבן אחר.

קח. שלא לפדות בכור בהמה טהורה, שנאמר "אך בכור-שור . . לא תפדה" (במדבר יח, יז).

קט. שלא למכר מעשר בהמה, שנאמר "לא יגאל" (ויקרא כז, לג).

קי. שלא למכר שדה החרם, שנאמר "כל-חרם . . . לא ימכר" (ויקרא כז, כח).

קיא. שלא לפדות שדה החרם, שנאמר "לא יגאל" (ויקרא כז, כח).
קיב. שלא יבדיל בחטאת העוף, שנאמר "ומלק את-ראשו ממול ערפו, ולא יבדיל" (ויקרא ה, ח).

קיג. שלא לעבד בקדשים, שנאמר "לא תעבד בבכר שורך" (דברים טו, יט).

קיד. שלא לגזז את הקדשים, שנאמר "לא תגז בכור צאנך" (דברים טו, יט).

קטו. שלא ישחט הפסח והחמץ קים, שנאמר "לא-תשחט על-חמץ, דם-זבחי" (שמות לד, כה).

קטז. שלא להניח אמורי הפסח עד שיפסלו בלינה, שנאמר "ולא-ילין חלב-חגי, עד-בקר" (שמות כג, יח).

קיז. שלא להותיר מבשר הפסח, שנאמר "לא-תותירו ממנו, עד-בקר" (שמות יב, י).

קיא. שלא להותיר מחגיגת ארבעה עשר ליום השלישי, שנאמר "ולא-ילין מן-הבשר . . ." (דברים טז, ד); מפי השמועה למדו שבבשר חגיגת ארבעה עשר הכתוב מדבר, וזה שנאמר "לבקר" (שם) לבקרו שליום שני שלפסח, שהוא שלישי לשחיטה.

קיט. שלא להותיר מבשר פסח שני עד בקר, שנאמר "לא-ישאירו ממנו עד-בקר" (במדבר ט, יב).

קכ. שלא להותיר מבשר התודה עד בקר, שנאמר "ולא-תותירו ממנו עד-בקר" (ראה ויקרא כב, ל); והוא הדין לשאר הקדשים, שאין מניחין אותן לאחר זמן אכילתן.

קכא. שלא לשבר עצם בפסח, שנאמר "ועצם, לא תשברו-בו" (שמות יב, מו).

קכב. שלא לשבר עצם בפסח שני, שנאמר "ועצם לא ישברו-בו" (במדבר ט, יב).